

Prema Svjetskoj banci, jugoistočna Evropa na sporom putu oporavka

TIRANA, 9. decembar 2013. — Zemlje regije jugoistočne Evrope (SEE6)¹ su u prvoj polovini 2013. izašle iz recesije, kao rezultat povećanja izvoza, kako navodi najnoviji izvještaj Svjetske banke **Redovni ekonomski izvještaj za jugoistočnu Evropu (SEE RER)**. Izvještaj je cijeloj regiji predstavljen iz Tirane, kroz niz skupova kojima je predsjedavala direktorica Svjetske banke za jugoistočnu Evropu, Ellen Goldstein.

Prosječni rast realnog dohotka šest zemalja je ponovo porastao sa negativnih 0,7 procenata u 2012., na 1,8 procenata (u odnosu na prethodnu godinu) u prvoj polovini 2013., podržan pojavom oporavka u eurozoni. Pored toga, povoljne vremenske prilike su rezultirale značajnim doprinosom poljoprivredne proizvodnje ekonomskom rastu i pomogle slabljenju inflatornih pritisaka.

“Industrija – posebno izvoz proizvoda i energije – su vodili oporavak“ kaže **Gallina Andronova Vincelette, vodeći ekonomista i ko-autorica izvještaja SEE RER.** *“Regija je u 2013. osvarila rast izvoza, naročito izvoza automobila iz Srbije.”*

Izvještaj ukazuje i na negativne strane, da domaća potražnja ostaje slaba u cijeloj regiji, što je odraz velike nezaposlenosti, slabog rasta prihoda i kredita za domaćinstva i teške investicione klime. Pored ovih kratkoročnih faktora, usporavanje rasta produktivnosti i povećanje jediničnih troškova rada, su imali negativan uticaj na ekonomski rast, smanjujući konkurentnost i potražnju za radnom snagom.

Abebe Adugna, vodeći ekonomista i ko-autor izvještaja SEE RER, objašnjava da se *“U prvoj polovini 2013. nezaposlenost u regiji, koja u prosjeku iznosi oko 24 procenata, počela smanjivati sa svojih najviših nivoa. Dok je zaposlenost porasla u Albaniji, Crnoj Gori i BJR Makedoniji, ostala je slaba u Srbiji i Bosni i Hercegovini. Ali čak i tamo gdje se zaposlenost značajnije oporavila nakon 2010., nisu svi imali koristi od toga, a većina zaposlenosti se koncentrirala na usluge. U industriji se i u 2013. i dalje smanjivao broj radnih mjesta u cijeloj SEE6 regiji. Kratkoročni ekonomski rast još uvijek neće biti dovoljno jak da bi se ostvarilo značajnije povećanje zaposlenosti”*.

Izvještaj navodi da je došlo do smanjenja bilansa tekućeg računa, obzirom da je izvoz jačao, a uvoz se smanjivao. Postepen oporavak eurozone je pomogao da kombinirani (ponderisani prosjek) izvoza roba iz SEE6 poraste za skoro 13 procenata (u odnosu na prethodnu godinu), dajući snažan pozitivan doprinos sveukupnom ekonomskom rastu. U svim zemljama je došlo do rasta izvoza, naročito u Srbiji, zbog povećanja izvoznih kapaciteta, kao rezultat direktnih stranih investicija, ali održivost takvog velikog rasta izvoza je neizvjesna u svjetlu smanjenja izvozne baze regije i pitanja konkurentnosti. A i doznake su sveukupno pokazale otpornost, iako je kriza u Grčkoj počela uzimati danak, naročito u Albaniji.

Strane matične banke su smanjile izloženost u regiji; i to, u kombinaciji sa porastom nenaplativih zajmova i slabim rastom kredita ukazuje na potrebu za snažnim reformama u cilju smanjenja nenaplativih zajmova i ostalih slabosti. U takvom okruženju, uprkos značajnoj likvidnosti i relativno niskim kamatama, banke i dalje nerado daju nove zajmove. Kao rezultat toga, u većini SEE6 zemalja je došlo do usporavanja rasta kredita.

Uz smanjenu potražnju, neizvjesne izgleda za izvoz i značajne vanjske rizike, kratkoročni izgledi za rast u šest zemalja, prema izvještaju, ostaju krhki. **Željko Bogetić, vodeći ekonomista i ko-autor izvještaja SEE RER, navodi:** *“Nakon ponovnog rasta regionalne ekonomije u prvoj polovini 2013., očekuje se da ekonomski rast za cijelu godinu bude 1,8 procenata na kraju ove godine. Bosna i Hercegovina ostaje ekonomija sa najsporijim rastom u SEE6, a Kosovo sa najbržim.*

¹SEE6 uključuje Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo, BJR Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju.

Sveukupno, neto izvoz će i dalje u kratkoročnom periodu predvoditi rast u SEE6 regiji. Međutim, izvještaj objašnjava da će nepovoljni uslovi na tržištu rada, loša investiciona klima i smanjena potrošnja i investicije ograničavati ekonomske aktivnosti. Projicira se da će SEE6 regija i dalje rasti po stopi od 1,8 procenata u 2014., za razliku od ranijih projekcija od 2,7 procenata, kao rezultat pozitivnog, ali ipak ograničenog rasta izvoza u 2014.

Satu Kahkonen, šef za makro-ekonomska pitanja i smanjenje siromaštva u jugoistočnoj Evropi, naglašava da *“Zemlje jugoistočne Evrope moraju nastaviti s jačanjem domaćih makroekonomskih osnova i politika koje povećavaju produktivnost i otpornost na vanjska previranja. Rast vođen izvozom, koji se pojavio u 2013., predstavlja pozitivno kretanje, ali njegovo održavanje će biti izazov. Pored potrebe za unaprjeđenjem fiskalne situacije, smanjenja javnog duga i jačanja bankarskog sistema, SEE6 zemlje se suočavaju i sa značajnim strukturalnim izazovima vezanim za unaprjeđenje produktivnosti i konkurentnosti, uključujući i u oblasti investicione klime, tržišta rada i javnog sektora.”*

Izvještaj *SEE RER* rade dva puta godišnje ekonomisti iz Odjeljenja za smanjenje siromaštva i ekonomsko upravljanje za Regiju Evrope i centralne Azije (ECA PREM) Svjetske banke. Kompletan izvještaj i više informacija možete naći na: <http://issuu.com/world.bank.europe.central.asia/stacks/f7c857d007fb4e47b5b6e7650dab1ded>

Kontakti:

U Beogradu: Vesna Kostić, +381-11-3023723, vkostic@worldbank.org

U Tirani: Ana Gjokutaj, +355-4-80-655, agjokutaj@worldbank.org

U Prištini: Lundrim Aliu, +381-38-224-454, laliu1@worldbank.org

U Sarajevu: Jasmina Hadžić, +387-33-251-502, jhadzic@worldbank.org

U Podgorici: Jasmina Hadžić, +387-33-251-502, jhadzic@worldbank.org

U Skopju: Anita Božinovska, +389-2-3117-159, abozinovska@worldbank.org

U Washington-u: Kristyn Schrader-King, +1-202-458-2736, kschrader@worldbank.org

Za više informacija o Regiji Evrope i centralne Azije Svjetske banke, molimo posjetite:

www.worldbank.org/eca

ili na Facebook-u:

<https://www.facebook.com/WorldBankEuropeCentralAsia>

Saopštenje za medije

2014/235/ECA